

RÖPORTAJ

Ümit KİLİMCİ & Selim YILMAZ

08.09.2007

Ü.K. Selim bey öncelikle IDE' nin bu son günlerine yaklaşırken eğitim programının değerlendirilmesi amacıyla sizlerin görüşlerinizi kaydedeceğimiz röportaja hoş geldiniz.

S.Y. Teşekkür ederim. Hoş bulduk.

Ü.K. Selim bey, bize biraz kendinizden bahsedebilir misiniz? Nereden katılıyorsunuz? Branşınız nedir? IDE'ye nasıl başvurduunuz? Başvururken düşündüğünüz, amaçladığınız neydi?

S.Y. Ben Ankara'dan katılıyorum ve 20 yıllık sınıf öğretmeniyim. IDE projesini internetten gördüm. Sitenizi incelerken sitedeki program hakkındaki açıklayıcı bilgiler, geçen döneme ait proje notları, projenin gerçekleştirileceği alana ait resimler, sitedeki tasarımla birlikte oldukça dikkatimi çekti. Bununla birlikte, Türkiye'nin bir çok yerini gezme rağmen bu bölgeyi görmemiş olmam da IDE' ye başvurumda oldukça etkili oldu sanıyorum. IDE' ye başvurumun kabul edildiğini görünce de büyük bir hevesle geldim. Eğitim boyunca gördüğümüz ender güzellikteki doğal alanlar, dünyanın milyarlarca yıllık tarihi hakkında, dünyanın oluşumu hakkında yeterince bilgi sahibi olmama yardımcı oldu IDE.

IDE' ye başvuru amacım; doğanın ince noktalarını, doğanın oluşumunu, içindeki karmaşık yapıdaki sistemleri ve bu sistem ile dengenin korunması hakkında pratik bilgi sahibi olmak ve sonra da bunları öğrencilerime aktarabilmektir.

Ü.K. Pekiyi, bu amacınıza ne kadar hizmet etti IDE. Çünkü, bizim IDE' ile hedeflediğimiz; siz değerli öğretmenlerimize ve öğretmen adaylarımıza doğayı, doğa bilimlerini kitabi kalıplara bağlı kalmadan doğayla iç içe yerinde öğretmekti, Bir eğitimci gözüyle sizce proje amacına ulaşabildi mi ? ve bu eğitimin size eğitim hayatında sağlayacağı artılar neler olabilir?

S.Y. Tabii ki pek çok artıları olacaktır. Biz eğitime başladığımızın 2. günü Değirmendere mevkiinde 3 gün doğayla iç içe çadırlarda yaşadık. Burada kamp hayatı boyunca bize verilen erzakın nasıl idareli bir şekilde kullanılacağı, belirli bir plana uymamız gerektiğini gördük. Bence, bunun en güzel yanı bu planı gruplar olarak kendimizin yapma zorunluluğunun olmasıydı. Bununla birlikte, o bölgeye ait fauna ve flora elemanları hakkında doğrudan kendimiz görerek ve gözlemleyerek bilgi sahibi olduk. Örneğin, sabahın erken saatlerinde bir kuzgunun doğal alanındaki yaşayışına şahit olduk; bunun unutulmaz bir bilgi edinme yolu olduğuna inanıyorum . Ayrıca, arazi çalışmalarımızda flora ve faunanın yanında bütün doğaya 3 boyutlu bakmayı öğrendik. Bulduğumuz alandaki yapının yerdeki milyonlarca yıllık karstik kayalar ile toprağıyla-çalışıyla- ağacıyla- kuşuyla- böceğiyle-gökyüzündeki güneşiyle- bulutuyla birbirinden ayıramaz bir bütün olduğunu gördük. Bunun yanında, ben izci lideri olduğumdan dolayı bu pratik tecrübeyi teorik bilgilerimle

sentezlediğimde öğrencilerimle paylaşacağım çok güzel bilgilere sahip olacağımı biliyorum. Bunun sonucunda, doğayı seven ve koruyan bunun yanısıra ondan insani sınırlar içinde faydalanmayı da bilen bir nesil geleceğini düşünüyorum.

Ü.K. Selim bey, yaklaşık bir hafta boyunca sizlerle en büyük laboratuvar olan doğayla, gözlemlere dayalı bir çalışma dönemi geçirdik. Bu süreç içerisinde yaşadığınız, gördüğünüz, gözlemlediğiniz, size işte bilime bu şekilde katkıda bulunuruz dediğiniz bir olay oldu mu?

S.Y. Doğa kesinlikle çok büyük bir laboratuvar. Bizler denelerimizde bir kez yanlış yaparsak ikinci kez doğruyu yapabileceğimiz biliyoruz. Ancak, doğanın yanlış yapma şansı-lüksü yok. Doğadaki tüm varlıklar, tüm olaylar deneyin sonucunu mükemmel bir şekilde gerçekleştirmek için çalışıyorlar. Bunlara burada hemen her gün şahit olduk. Örneğin, eğirdir gölü çevresinde yaptığımız saz kedisi gözlemlerinde doğal ortamlarında tilkilerle karşılaştık. Bu hayvanların insanlarla karşılaştığında verdikleri tepkileri gördük. Aynı yerde beş tane domuz yavrularını gözlemledik ve bu domuz yavrularının farklı bir ortamda nasıl tepki verdiklerini, kaçışlarını gördük.

Ü.K. Bu gözlemler bizlere, canlıların yaşam alanlarını seçmelerindeki unsurlar hakkında da bilgi sahibi etti kuşkusuz. Örneğin neden o saz kedisi sadece o alanda yaşıyor? Göl kenarındaki sazlar ve arka plandaki kayalık arazinin bu canlı için mükemmel bir yaşam ortamı oluşturduğunu görmek, bu sorunun cevabını da arazide kendi gözlemlerinizi bulmak akıldaki kalıcı olmalı...

S.Y. Tabii ki öyle ve bu alanda verdiğiniz örnekleri çoğaltabiliriz Bu konuyu floraya uyarlırsak: örneğin kızılçamın yaşam alanı farklı; karaçamın yetiştiği alan farklı; ardıc ağacının yetiştiği alan farklı. Yani canlı, kendi yaşam koşullarını nerede bulacağını ve nerede yaşayacağını bulmuş, o bölgeyi keşfetmiş ve orda yaşamaya başlamış. Biz kurbağaları gördük mesela, dışardan gelen bir uyarıya nasıl tepki verdiklerini nasıl canlandıklarını birebir o ortamda yaşayarak gördük. Bizim için çok güzel bir deneyim oldu o.

Ü.K. Doğa eğitiminin sonuna yaklaşıyoruz. Bu gün, ilk günkü Selim beyle program sonundaki Selim bey arasında ne fark oluştu sizce. Ne gibi değişiklikler oldu doğaya bakış açınızda Sizde bu bir haftalık süreçte meydana gelen değişiklikleri değerlendirir misiniz?

S.Y. Şimdi, ben zaten doğaya uzak bir insan değilim. Doğayla iç içe yaşamayı sevdiğimi daha önce de söylemişim sanırım. Şimdi, bu bölgeyi çok iyi tanıdım. Bu konuda TÜBİTAK'a ve değerli hocalarımıza, sizlere çok teşekkür ediyorum. Birebir sorduğumuz soruları teker teker yanıtlamanız, en ince noktasına kadar bizi o konuda bilgilendirmeniz çok hoştu. Sona geldiğimizde bende ne gibi değişiklikler oldu dersiniz, ben en önemlisi bu bölgeyi çok iyi tanıdım. Bu bölgedeki endemik türleri, Eğirdir gölünü, göl ekosistemini, Saz kedisini, Yazılı kanyonun,

RÖPORTAJ

Ümit KİLİMCİ & Selim YILMAZ

08.09.2007

oralardaki tarihi ve doğal yerleri gördüm. Bendeki değişiklik, öncelikle bu anlamda bir bilgi birikiminin gelişmesi oldu. Bu bilgi birikiminin yanında, Doğanın -şöyle diyelim, dünyanın 6.5 milyar yıl yaşında olduğunu düşünürsek, bu süreç içerisinde doğanın -kendi dengesini nasıl kurduğunu kavradık. İnsan eliyle olumsuz yönde bir şey yapıldığı, müdahale edildiği zaman bu dengedeki zincirlerden biri koptuğu zaman diğerlerinde koptuğunu anladık. Tabii, bu arada IDE ile, bize, bu gördüklerimi yeni kuşaklara aktarmak gibi yeni bir görev yüklendiğini hissediyorum.

Ü.K. Hocam, günümüzde bilgi edinmede insanlar internet gibi çok daha hızlı ve pratik yollara başvururken, gözlemsel uygulamaya yönelik bilgi edinme yöntemleri birçok sebepten son sıralarda yer alıyor. Bu açığı kapatmak, bu ihtiyacı giderme yolunda bu eğitimden elde ettiğiniz pratik sonuçları bizlerle paylaşır mısınız?

S.Y. Şimdi, her şey bilinçle başlıyor. Önce biz bu konularda bilinçleneceğiz ki daha sonra onları davranışlarımıza hareketlerimize yansıtalım. Ben öğrencilerimi doğaya çıkardığım zaman, orda kamp kurduğum zaman, o çocuklara doğa bilinci orada, tabii olarak orada aşılanmış olacak. Ben o bilinci verdikten sonra onlardaki davranış değişikliklerini göreceğiz. Şimdi, çocuklarımız hep şehirlerde kapalı kafesler içinde yaşıyorlar. Onları doğaya çıkardığımız zaman çok şaşırıyor, hayret ediyor. Hatta biraz bocalıyorlar. İnanın geçenlerde gördüm; bir genç daha keçiyi görmemişti. Düşünün evcil keçiyi bile görmemişti. Onlara böyle bir bilinç kazandırmak, işte kediye- köpekte- horozdu- tavuktu, bunları görmesi doğaya çıktığı zaman bir karıncayı görmesi, bir çekirgeyi görmesi onların hareketlerini gözlemlemesi lazım. Zaten biz bilim için ne diyoruz; gözlemler ve deneylerle somut sonuçlara ulaşılması değil mi? Çocuğun-gencin bunu yerin görmesi-gözlemesi onun için gerekiyor. Çocuk onları gözlemlediği zaman; bir kere tanıma olanağı bulacak, sonra onların davranışları hakkında fikirleri olacak. Mesela bir çekirgenin- bir kurbağanın- bir kertenkelenin hareketlerini gördüğü zaman, çocuk o hareket şekilleriyle ilgili doğada birebir gözlem yapacak, hareketlerin anlamlarını anlamaya çalışacak ve böylece ihtiyacı olan bilgiyi kendisi edinecek ve o bilgiyi kendine maledecek ve ben bunu çok önemsiyorum.

Ü.K. Selim bey, Program boyunca hissettiğiniz bir eksiklik ya da yolunda gitmeyen bir şeyler oldu mu? Yine, çok mu yorduk acaba sizleri?

S.Y. Tabii ki biraz yorgunluk oldu. İnsanız yoruluruz. Ama bu tatlı bir yorgunluk oldu. Örneğin dün gece saz kedisi

gözleminden geldiğimizde saat 02.00 civarıydı ama yine de mutluyduk ve zevkle çorbamızı içip yattık. Dediğim gibi, bunlar çok tatlı yorgunluklardı: Her şey çok hoştu, güzeldi. Yorulduk ama bu yorgunluğumuza değdi. Çünkü öğrendik.

Ü.K. Selim bey, Son olarak; IDE boyunca aldığınız eğitimi öğrencilerinize aktarmak için kafanızda canlandırdığınız bir plan- proje var mı?

S.Y. Evet var. Ben bu yıl yeni bir sınıfa başlayacağım onların doğa bilinci seviyelerini bilmiyorum. Bunu ölçtükten sonra onlarla hemen yeni bir ünite açacağım. Ünite açtıktan sonra, zaten bizim sınıf içi çalışmalarımız da var; o çalışmaya burada öğrendiklerimi de ekleyince onlar doayacaklar sanırım. Doğada birebir yaşamın ne olduğunu görecekler, gözlemleyecekler. Bunları yaparak onlarda doğa bilincini uyandırmaya çalışacağım...

Ü.K. Belki küçük bir doğa topluluğu bir klüp kurabilirsiniz.

S.Y. Şimdi ben bunu sınıf bazında düşünüyorum. Benim kuracağım ünite en fazla 24 kişilik olmak zorunda yasal olarak. Bunu ben doğayı bitkileri ve hayvanları gözlemlemek amacıyla söyledim. Bilinçlenip doğayı korumak ve sevmek için. Şimdi bazı gençler inanın o kadar hoyrat ki. Kendilerinde her türlü davranışı hak olarak görebiliyorlar, en ufak bir şeyde bir ağacın dalını kırabiliyorlar. Bir yere pikniğe gittikleri zaman oradaki hayvanlara zarar vermemeleri gerektiğini anlatabilmek, bu bilinci vermek bile bizler için çok faydalı olacaktır. Son olarak da şunu söyleyeyim; dünyamızın 6.5 milyar yaşında olduğunu düşünürsek bunca emeğe insan eliyle zarar verilmemesi gerektiğini, bu dengeyi bozulmaması gerektiğini, bizim de doğanın bir parçası olduğumuzu, medeniyetle ama aynı zamanda doğayla uyum içerisinde yaşamamız gerektiğini aklımızdan çıkarmamız gerektiğini unutmuyacağım.

Ü.K. Bu 6.5 milyar yıllık emeğin karşılığı olan ekolojik sistemler bu gün hiç olmadığı kadar kirletiliyor ve bunun sonucu bir çok canlı türünün nesli tehlike altında. Tüm dileğimiz insanlık olarak sizin temenninize kulak vermek ve bu emeğe- bu dengeye- bu sisteme sahip çıkmak. Çünkü ne bizim ve diğer canlıların başka dünyası yok... Teşekkürler Selim bey.

S.Y. Ben de bu projeyi hazırlayan hocalarımıza, sizlere ve sizlere destek veren TÜBİTAK a çok teşekkür ediyorum. Her şey çok güzeldi...